

IK.
Oct. 5.
VII/1100c.

HUNGARY

DESCRIPTION OF THE COUNTRY /3800/
Villages /3803/

A DESCRIPTION OF THE COMMUNITY OF VÁCRAÓT

SOURCE TRIESTE: A former student of the ESZTER-
GOM Teachers' Training College.

DATE OF OBSERVATION: Up to the middle of October
1952.

SUMMARY: This report contains the to-
pography of the community which is the native place of
our source, brief characteristics of the priest who suc-
ceeds, in spite of the difficulties which he faces from
the authorities, in imparting religious teaching to the
children of the local people, who are all Roman Catholic.
There is a description of the schools, the large garden
and the villa which is used as the Biology Museum and
which is situated in the heart of the village.

VÁCRAÓT comes under the
administration of the village of VÁCHARTVÁN, two kilometers
away, and in which there is a drugstore, doctor and police,
who also serve the people of RÁÓT. The village of VÁCHAR-
TVÁN and its 1,000 inhabitants had to enter in a kolkhoz
while that of RÁÓT escaped and opposed the present regime
by tacit resistance, which was slow but efficacious; for
example, limiting the plowing of the fields to that which
was just sufficient to obtain the flour for the family,
money for taxes, etc.

EVALUATION COMMENT: This is the first report
on the village VÁCRAÓT near BUDAPEST. The reported
conditions fit into the general picture of life in Hungary.

The name of the priest is
UNCONFIRMED in our files.

x

x

x

/more/

1.

VÁCHARTÓT Vác várostól kissé délkeletre, 12 km.-re eső kisközség. KIGYÓS domb völgyében fekszik. A falu észak-déli irányban hosszában húzódik, lakóinak száma nem haladja meg a 600 főt. Magyarok, de legnagyobb része tótul is beszél, főként az idősebbek, 100%-osan katolikusok. Szép nagy templomuk van.

A templomtól délkeleti irányban kb. 100 méterre emelkedik a plébánia, mely jól gondozott kerttel van körülvéve. A plébános dr. ROMADA Ödön, 40 év körüli jóindulatú, a felszabadulás után került ebbe a helységbe. A megnehezült viszonyok ellenére sikerült neki úgy megszerveznie a vallásoktatást, hogy az iskolásgyerkek nagy része járt hittanórára. Ezt a rendes tanítás után heti két óra keretében tartotta meg.

A templommal szemben található az egyik iskola, három tanteremből áll. A templom előtti tér neve régen Szent Imre volt, ma Petőfi tér lett. A téren túl a gödöllői és váci országot szeli át a falut, ennek az utnak első szakasza Gödöllő irányában Alkotmány utca, a második Szabadság ut. A Szabadság uton van az új iskola, mely két tanteremből áll.

A falu szívében a biológiai múzeum parkja alkotja, mely 70 katasztrális holdon terül el. A Múzeum parkban szép kastély emelkedik, ehhez jószágigazgatói lak járul, ennek két szobáját ugyancsak iskolaterem céljaira lakították át.

A kastély udvarán, a gazdatiszti lakkal szemben épült a földszintes kulturház, amely a régi falusi könyvtárral kapcsolatos. Ezen túl a régi hembárt jelenleg a kötelező beszolgáltatások központjának rendezték be.

A faluban sem rendőrség, sem gyógyszerár, sem orvos nincs, mindez a falutól két kilométerre fekvő szomszédos községben található VÁCHARTVÁN-ban. RÁTÓT közigazgatásilag is oda tartozik. A magyar népdalokban humorosan emlegetett rátóti legények idevalósiak, a lakosság magyar beszédének jellegzetesen palóc nyelvjárársbeli lejtése van.

1951 őszén a vetési szezonban a hatóságok mindent elkövettek, hogy a RÁTÓTIakat bekényszerítsék az 1. számú tszcs-be, de a RÁTÓTI-ak minden nyomásnak ellent tudtak állni, viszont VÁCHARTVÁNNak, ennek az ezer lelket számláló falunak egész népét behajtották, mint a juhnyáját a 3. számú tszcs-be. Ezek teljesen kö-

zösségben dolgoznak, mégis fü burjánzik itt-ott a hartyá-
ni szántókon. A váchartyániak azt hangoztatják, hogy a rátó-
tiak, - akik szerintük - tótok, okosabbak voltak, mert
nem léptek be a teszes-be.

A passzív rezisztencia rejtettebb, de
hathatósabb eszközeivel dolgoznak a mai urak ellen, ez al-
ban is megnyilvánul, hogy a gazdák csak a szorosan elő-
írt beszolgáltatási quantumot és a fejadagot kitermelő
területet vetik be, hogy az adót is kifizethessék belő-
le, egyébként a jövedelmezőbb belterjes gazdálkodást ü-
zik.

Az embereket máskülönben a megélhetési
gondok kötik le teljesen.

End.